

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

Postępowanie w związku z niewypłacalnością oraz zapobiegawcze postępowanie restrukturyzacyjne reguluje ustawa o operacjach finansowych, postępowaniu upadłościowym i przymusowej likwidacji (Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju), zwana dalej „ZFPIPP”.

I. POSTĘPOWANIE W ZWIĄZKU Z NIEWYPŁACALNOŚCIĄ

1. Postępowanie służące restrukturyzacji finansowej – restrukturyzacja

Przymusowe postępowanie układowe można wszcząć wobec:

- osób prawnych zorganizowanych jako przedsiębiorstwo lub spółdzielnia, chyba że obowiązujące przepisy przewidują inaczej w odniesieniu do danego rodzaju przedsiębiorstwa lub spółdzielni, biorąc pod uwagę prowadzoną przez nie działalność;
- przedsiębiorcy; lub
- dowolnej innej osoby prawnej, jeżeli przepisy tak stanowią.

Przymusowe postępowanie układowe obejmuje również **zasady szczególne w zakresie przymusowego układu wobec dużego, średniego lub małego przedsiębiorstwa**. Postępowanie to zapewnia szerszy wybór środków mających na celu restrukturyzację finansową zobowiązań dłużnika (na przykład wierzytelności zabezpieczonych wierzycieli).

Uprozczone przymusowe postępowanie układowe jest dopuszczalne wyłącznie wobec przedsiębiorstwa uznanego za mikroprzedsiębiorstwo zgodnie z przepisami ustawy o spółkach (Zakon o gospodarskih družbah) lub wobec przedsiębiorcy spełniającego kryteria mikro- lub małego przedsiębiorstwa.

2. Postępowanie upadłościowe

Postępowanie upadłościowe można wszcząć wobec każdej osoby prawnej, chyba że przepisy regulujące konkretną formę prawną osoby prawnej, jej rodzaj lub konkretną osobę prawną stanowią inaczej. Wszczęcie postępowania upadłościowego wobec zakładu pracy chronionej jest dopuszczalne wyłącznie za zgodą rządu słoweńskiego.

Postępowanie w przedmiocie upadłości osobistej można wszcząć w odniesieniu do majątku:

- przedsiębiorcy;
- osoby fizycznej (lekarza, notariusza, prawnika, rolnika lub innej osoby fizycznej, która nie jest przedsiębiorcą i która wykonuje określoną działalność zawodową); lub
- konsumenta.

Postępowanie w przedmiocie upadłości masy spadkowej można wszcząć w odniesieniu do majątku każdego nadmiernie zadłużonego spadkodawcy, tj. zmarłej osoby fizycznej.

II. WSTĘPNE POSTĘPOWANIE W ZWIĄZKU Z NIEWYPŁACALNOŚCIĄ

Zapobiegawcze postępowanie restrukturyzacyjne

Wszczęcie zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego jest dopuszczalne wyłącznie wobec spółki kapitałowej uznanej za duże, średnie lub małe przedsiębiorstwo zgodnie z przepisami ustawy o spółkach.

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

Niewypłacalność

Kluczową przesłanką wszczęcia postępowania w związku z niewypłacalnością jest wystąpienie stanu niewypłacalności. **Niewypłacalność** definiuje się jako sytuację, w której:

- dłużnik **jest niewypłacalny od długiego czasu**, ponieważ nie jest w stanie wykonywać wszystkich swoich zobowiązań wymagalnych w danym okresie; lub
- dłużnik stał się **długotrwale niewypłacalny**, ponieważ wartość jego majątku jest niższa niż suma jego zobowiązań (**nadmierne zadłużenie**) lub ponieważ straty poniesione przez dłużnika będącego spółką kapitałową wraz ze stratami odnotowanymi w danym roku przekraczają połowę kapitału zakładowego, przy czym strat tych nie można pokryć z zysku z lat ubiegłych ani z rezerw.

Wstępne i główne postępowanie w związku z niewypłacalnością

Postępowanie w związku z niewypłacalnością dzieli się na postępowanie „wstępne” i „główne”. Wstępne postępowanie w związku z niewypłacalnością wszczyna się na wniosek (wniosek o wszczęcie postępowania w związku z niewypłacalnością). W toku wstępnego postępowania w związku z niewypłacalnością sąd ustala przesłanki wszczęcia postępowania. Postępowanie główne wszczyna się w drodze postanowienia, w którym sąd decyduje o wszczęciu postępowania w związku z niewypłacalnością (wszczęciu postępowania w związku z niewypłacalnością).

Strony wstępnego i głównego postępowania w związku z niewypłacalnością

W toku postępowania wstępnego czynności procesowych może dokonywać wnioskodawca, dłużnik, przeciwko któremu skierowano wniosek o wszczęcie postępowania, jeżeli dłużnik nie jest wnioskodawcą, oraz wierzyciel, który jest w stanie uprawdopodobnić, że może mieć roszczenie wobec dłużnika, przeciwko któremu skierowano wniosek o wszczęcie postępowania, pod warunkiem że taki wierzyciel poinformuje o swoim zamiarze uczestnictwa w postępowaniu wstępnym.

W toku głównego postępowania w związku z niewypłacalnością czynności procesowych może dokonywać każdy wierzyciel, który zgłasza roszczenie w tym postępowaniu wobec niewypłacalnego dłużnika, oraz niewypłacalny dłużnik (w toku przymusowego postępowania układowego, uproszczonego przymusowego postępowania układowego oraz postępowania w przedmiocie upadłości osobistej).

Wszczęcie postępowania i ogłoszenie o jego wszczęciu

W dniu wydania przez sąd postanowienia o wszczęciu postępowania następuje ogłoszenie tego postanowienia na stronach internetowych przeznaczonych do publikacji pism sądowych, dokumentów uczestników oraz innych informacji w toku postępowania w związku z niewypłacalnością. Sąd informuje

wierzycieli o wszczęciu postępowania w drodze zawiadomienia, które musi zostać ogłoszone tego samego dnia i o tej samej godzinie co postanowienie o wszczęciu postępowania. W postanowieniu tym sąd zamieszcza istotne informacje o postępowaniu. Wszczęcie postępowania wywołuje skutki prawne od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania upadłościowego.

Wnioskodawca

Wniosek o wszczęcie **przymusowego postępowania układowego** może złożyć wyłącznie niewypłacalny dłużnik lub osobiście odpowiedzialny wspólnik w spółce dłużnika. Wniosek o wszczęcie **przymusowego postępowania układowego wobec dużego, średniego lub małego przedsiębiorstwa** mogą również złożyć wierzyciele, którym wspólnie przysługuje co najmniej 20% wszystkich wierzytelności pieniężnych. Przykładowo mogą być to banki, które uznaje się za właściwie poinformowane podmioty dysponujące informacjami, infrastrukturą i personelem wymaganymi do tego, aby przedstawić plan restrukturyzacji finansowej niewypłacalnego dłużnika.

Celem przymusowego postępowania układowego jest umożliwienie niewypłacalnemu dłużnikowi osiągnięcia wypłacalności finansowej w perspektywie krótko- i długoterminowej poprzez wdrożenie odpowiednich środków restrukturyzacji finansowej. Aby umożliwić dłużnikowi normalne prowadzenie działalności gospodarczej (oraz zapewnić płynność wymaganą do bieżącej działalności gospodarczej) w okresie niepewności w czasie trwania przymusowego postępowania układowego, przymusowe rozporządzanie majątkiem dłużnika jest niedozwolone. Aby zrównoważyć tę „korzyść” oraz mając na względzie zapobieżenie ewentualnym nadużyciom przez dłużnika, w toku postępowania ogranicza się jego działania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa wyłącznie do czynności zwykłego zarządu.

Wniosek o wszczęcie **uproszczonego przymusowego postępowania układowego** może złożyć wyłącznie niewypłacalny dłużnik. W tym postępowaniu restrukturyzacji podlegają wyłącznie niezabezpieczone wierzytelności zwykłe. Uprozczone przymusowe postępowanie układowe nie wywołuje skutków w odniesieniu do wierzytelności uprzywilejowanych lub zabezpieczonych ani w odniesieniu do wierzytelności z tytułu podatków i składek.

Wniosek o wszczęcie **postępowania upadłościowego** może złożyć dłużnik, ponoszący odpowiedzialność wspólnik dłużnika, wierzyciel lub Fundusz Publiczny ds. Zabezpieczeń, Świadczeń Alimentacyjnych i Niepełnosprawności Republiki Słowenii (Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije). Wierzyciel musi uprawdopodobnić powodzenie swojego roszczenia wobec dłużnika oraz wykazać, że zwłoka dłużnika w zaspokojeniu wierzytelności wynosi co najmniej dwa miesiące. Fundusz Publiczny ds. Zabezpieczeń, Świadczeń Alimentacyjnych i Niepełnosprawności Republiki Słowenii musi uprawdopodobnić istnienie roszczeń pracowników wobec dłużnika, którego dotyczy wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego, oraz wykazać, że zwłoka dłużnika w zaspokojeniu tych wierzytelności wynosi co najmniej dwa miesiące.

Celem **zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego** jest umożliwienie dłużnikowi, w przypadku którego istnieje prawdopodobieństwo, że stanie się on niewypłacalny w ciągu roku, wdrożenia pewnych środków w celu zrestrukturyzowania jego zobowiązań pieniężnych i innych środków restrukturyzacji finansowej niezbędnych do usunięcia przyczyn możliwej niewypłacalności na podstawie umowy o restrukturyzacji finansowej. Wniosek o wszczęcie zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego może złożyć wyłącznie dłużnik. Na złożenie wniosku o wszczęcie zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego zgodę muszą wyrazić wierzyciele, którym przysługuje co najmniej 30% wszystkich wierzytelności pieniężnych wobec dłużnika. Dłużnik musi dołączyć do wniosku egzemplarz złożonego przez wierzycieli oświadczenia w formie aktu notarialnego o zgodzie na wszczęcie postępowania.

Strony internetowe przeznaczone do publikacji informacji dotyczących postępowania w związku z niewypłacalnością

W przypadku wszystkich postępowań w związku z niewypłacalnością następujące informacje muszą zostać opublikowane na stronach internetowych przeznaczonych do publikacji informacji w toku postępowań w związku z niewypłacalnością:

informacje o indywidualnym przymusowym postępowaniu układowym, postępowaniu upadłościowym, przymusowej likwidacji, uproszczonym przymusowym postępowaniu układowym, restrukturyzacji zapobiegawczej oraz postępowaniu w przedmiocie upadłości masy spadkowej;

postanowienia sądu wydane w postępowaniu (z pewnymi wyjątkami określonymi w przepisach);

zawiadomienia o wszczęciu postępowania, zawiadomienia o terminach przesłuchań oraz inne zawiadomienia i wezwania do głosowania doręczone przez sąd zgodnie z prawem;

protokoły posiedzeń i obrad zgromadzenia wierzycieli;

sprawozdania zarządców i niewypłacalnych dłużników w przymusowym postępowaniu układowym;

lista sprawdzonych wierzytelności;

oświadczenia stron postępowania i inne pisma sądowe, które należy opublikować zgodnie z ZFPPIPP; oraz

wszystkie obwieszczenia o aukcji publicznej w postępowaniu upadłościowym oraz zaproszenia do składania ofert dotyczących likwidacji masy upadłości.

Stronami internetowymi przeznaczonymi do publikacji informacji dotyczących postępowania w związku z niewypłacalnością zarządza Agencja ds.

Publicznych Rejestrów Prawnych i Powiązanych Usług Republiki Słowenii (Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, zwana dalej „AJPES”). Istnieje niewzruszalne domniemanie prawne, że strony postępowania w związku z niewypłacalnością i wszystkie inne osoby dowiadują się o orzeczeniach sądu, wnioskach złożonych przez inne strony postępowania oraz innych czynnościach prawnych w terminie ośmiu dni od dnia ich ogłoszenia. Z tego powodu strony internetowe są **publiczne i nieodpłatne**.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Przymusowe postępowanie układowe

Po wszczęciu **przymusowego postępowania układowego** dłużnik zachowuje swój majątek. Może on sprzedawać wyłącznie te składniki majątku, które nie są konieczne do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli sprzedaż tego rodzaju składników majątku określono jako środek restrukturyzacji finansowej w planie restrukturyzacji finansowej. Po wszczęciu przymusowego postępowania układowego dłużnik może zaciągać pożyczki wyłącznie za zgodą sądu, przy czym ich wartość nie może przekraczać całkowitej wartości aktywów płynnych wymaganych do dokonywania czynności zwykłego zarządu i pokrycia kosztów przymusowego postępowania układowego.

Wierzytelności powstające w związku z finansowaniem czynności zwykłego zarządu dłużnika w toku przymusowego postępowania układowego i zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego są spłacane w możliwym kolejnym postępowaniu upadłościowym ze środków uzyskanych w wyniku ogólnego podziału masy upadłości przed spłatą wierzytelności uprzywilejowanych (tj. kosztów postępowania).

Postępowanie upadłościowe

Masa upadłości **dłużnika będącego osobą prawną** obejmuje majątek upadłego dłużnika w chwili wszczęcia postępowania, cały majątek uzyskany w wyniku likwidacji masy upadłości i zarządzania nią oraz w drodze zaskarżenia czynności prawnych podjętych przez upadłego dłużnika, a także majątek uzyskany w wyniku kontynuowania działalności gospodarczej, jeżeli upadły dłużnik kontynuuje prowadzenie działalności gospodarczej po wszczęciu postępowania upadłościowego zgodnie z ZFPPIPP. Masa upadłości obejmuje również majątek uzyskany w wyniku wytaczania powództw przeciwko osobiście odpowiedzialnym wspólnikom upadłego dłużnika, z wyjątkiem składników ich majątku pilnie potrzebnych do zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Masa upadłości **dłużnika w stanie upadłości osobistej** obejmuje cały majątek uzyskany przez upadłego dłużnika w okresie sprawdzania wierzytelności do chwili zwolnienia z zobowiązań lub zakończenia postępowania upadłościowego. W przypadku upadłości osobistej następujące elementy są wyłączone z masy upadłości:

- rzeczy (przedmioty osobistego użytku (ubrania, buty itd.), urządzenia gospodarstwa domowego (meble, lodówka, kuchenka, pralka itd.), które są pilnie potrzebne dłużnikowi i członkom gospodarstwa domowego dłużnika, rzeczy pilnie potrzebne do pracy zarobkowej dłużnika, nagrody i wyróżnienia, obrączki ślubne, osobiste listy, własnoręcznie spisane teksty i inne dokumenty osobiste (obrazy i zdjęcia członków rodziny itd.)); oraz

- należności (należności z tytułu ustawowych świadczeń alimentacyjnych, należności z tytułu odszkodowania za uszczerbek na zdrowiu w ramach ubezpieczenia rentowego, należności z tytułu finansowej pomocy społecznej itd.).

Ponadto masa upadłości w przypadku upadłości osobistej nie obejmuje zarobków dłużnika niezbędnych do zapewnienia minimum socjalnego (dłużnik zachowuje co najmniej 76% płacy minimalnej, a jeżeli wspiera członka rodziny lub inną osobę, której musi zapewnić wsparcie zgodnie z prawem, zachowuje również kwotę przeznaczoną na wsparcie tej osoby).

W przypadku upadłości osobistej dłużnikowi gwarantuje się takie samo minimum socjalne, jakie otrzymałby w przypadku egzekucji indywidualnej.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

Kompetencje i zadania sądu

Sąd okręgowy (*okrožno sodišče*) jest właściwy w zakresie prowadzenia postępowań w związku z niewypłacalnością. W postępowaniu w związku z niewypłacalnością sąd orzeka w składzie jednoosobowym. Sąd Apelacyjny w Lublanie (*Višje sodišče v Ljubljani*) jest właściwy miejscowo w zakresie rozpatrywania środków zaskarżenia wnoszonych w toku wszystkich postępowań w związku z niewypłacalnością.

Powoływanie zarządcy i jego uprawnienia

Zarządca wykonuje swoje uprawnienia i zadania w postępowaniu w związku z niewypłacalnością określone w przepisach prawa, aby ochronić interesy wierzycieli. Zarządcę powołuje się w przymusowym postępowaniu układowym i postępowaniu upadłościowym. Zarządcę powołuje sąd w postanowieniu o wszczęciu postępowania w związku z niewypłacalnością. W toku przymusowego postępowania układowego prowadzonego wobec dużych, średnich lub małych przedsiębiorstw sąd powołuje zarządcę, wydając specjalne postanowienie dzień po otrzymaniu wniosku o wszczęcie postępowania.

W **przymusowym postępowaniu układowym** zarządca nadzoruje działalność gospodarczą dłużnika. W tym celu niewypłacalny dłużnik musi dostarczyć wszystkie informacje wymagane w celu nadzoru i umożliwić kontrolę swoich rejestrów handlowych i swojej dokumentacji. W toku tego rodzaju postępowania zdolność do czynności prawnych dłużnika jest ograniczona. Po wszczęciu postępowania dłużnik może dokonywać wyłącznie czynności zwykłego (bieżącego) zarządu związanych z jego działalnością oraz wykonywaniem związanych z nią zobowiązań. Po wszczęciu postępowania dłużnik może rozporządzać swoim majątkiem wyłącznie w zakresie, w jakim jest to konieczne do dokonywania czynności zwykłego zarządu, przy czym nie może zaciągać pożyczek ani kredytów, udzielać gwarancji ani zabezpieczeń, zawierać umów, dokonywać jakichkolwiek innych czynności, które prowadziłyby do nierównego traktowania wierzycieli, ani uniemożliwiać wdrożenia restrukturyzacji finansowej. Po wszczęciu przymusowego postępowania układowego dłużnik może, poza umowami wchodzącymi w zakres czynności zwykłego zarządu i za zgodą sądu, sprzedawać majątek, którego nie potrzebuje do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli sprzedaż majątku określono jako środek restrukturyzacji finansowej w planie restrukturyzacji finansowej. Dłużnik może zaciągać pożyczki lub kredyty, których wartość nie przekracza całkowitej wartości aktywów płynnych wymaganych do dokonywania czynności zwykłego zarządu i pokrycia kosztów przymusowego postępowania układowego. Sąd decyduje o udzieleniu zgody po zasięgnięciu opinii zarządcy lub zgromadzenia wierzycieli. W chwili wszczęcia **postępowania upadłościowego wobec osoby prawnej** wygasają uprawnienia pełnomocników dłużnika, prokurenta i innych osób upoważnionych do reprezentowania dłużnika, jak również uprawnienia kierownictwa do zarządzania przedsiębiorstwem dłużnika. Zarządca nabywa uprawnienia do zarządzania przedsiębiorstwem niewypłacalnego dłużnika w postępowaniu upadłościowym w zależności od potrzeb postępowania oraz do reprezentowania dłużnika podczas:

dokonywania czynności procesowych i innych czynności prawnych związanych ze sprawdzaniem wiarytelności oraz z prawami do uprzywilejowanej spłaty wiarytelności i wyłączenia;

dokonywania czynności procesowych i innych czynności prawnych mających na celu stwierdzenie bezskuteczności czynności prawnych niewypłacalnego dłużnika;

zawierania umów i dokonywania innych czynności wymaganych w celu likwidacji masy upadłości;

wykonywania prawa do zrzeczenia się i innych praw nabytych przez niewypłacalnego dłużnika jako skutek prawny wszczęcia postępowania upadłościowego;

dokonywania innych czynności prawnych, których niewypłacalny dłużnik może dokonywać zgodnie z prawem.

W chwili wszczęcia **postępowania w przedmiocie upadłości osobistej** zdolność do czynności prawnych upadłego dłużnika podlega następującym ograniczeniom:

1. nie może on zawierać umów ani dokonywać innych czynności prawnych, które polegają na rozporządzeniu majątkiem należącym do masy upadłości; oraz
2. nie może bez zgody sądu:

zaciągać pożyczek ani kredytów ani udzielać gwarancji;

otworzyć rachunku bankowego ani innego rachunku pieniężnego; ani

odrzuć spadku lub zrzec się innych praw majątkowych.

Każda czynność prawna upadłego dłużnika pozostająca w sprzeczności z tymi zasadami nie wywołuje skutków prawnych, z wyjątkiem sytuacji, w której umawiająca się strona nie wiedziała i nie mogła wiedzieć, że wobec dłużnika wszczęto postępowanie w przedmiocie upadłości osobistej podczas zawierania transakcji lub dokonywania innej czynności prawnej polegającej na rozporządzeniu majątkiem dłużnika należącym do masy upadłości. Istnieje niewzruszalne domniemanie prawne, że druga umawiająca się strona wiedziała o wszczęciu postępowania w przedmiocie upadłości osobistej wobec dłużnika, jeżeli umowę zawarto lub innej czynności prawnej dokonano po upływie ponad ośmiu dni od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania w związku z niewypłacalnością na publicznych stronach internetowych przeznaczonych do publikacji informacji dotyczących postępowań w związku z niewypłacalnością.

Zarządca nie uczestniczy w **zapobiegawczym postępowaniu restrukturyzacyjnym**. Zdolność do czynności prawnych dłużnika nie jest ograniczona w tym postępowaniu. Zarządca nie uczestniczy również w **uproszczonym przymusowym postępowaniu układowym**.

Licencja zarządcy

Funkcję zarządcy może pełnić wyłącznie osoba posiadająca ważną licencję zarządcy w postępowaniu upadłościowym i w postępowaniu w przedmiocie przymusowej likwidacji wydaną przez ministra właściwego do spraw prawnych.

Minister właściwy do spraw prawnych wyda licencję zarządcy osobie, która spełnia następujące warunki:

jest obywatelem Republiki Słowenii lub państwa członkowskiego UE, państwa członkowskiego EOG lub państwa członkowskiego OECD i posiada praktyczną znajomość języka słoweńskiego;

ma zdolność do czynności prawnych oraz jest w ogólnie dobrej kondycji zdrowotnej;

ukończyła co najmniej studia pierwszego stopnia lub uzyskała porównywalne wykształcenie za granicą, które nostryfikowano, uznano lub oceniono zgodnie z przepisami dotyczącymi oceny i uznawania wykształcenia, lub posiada licencję audytora lub biegłego rewidenta;

posiada co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe związane z jej wykształceniem zawodowym;

posiada polisę ubezpieczeniową obejmującą odpowiedzialność za szkody opiewającą na kwotę co najmniej 500 000 EUR rocznie;

zdała egzamin zawodowy uprawniający do pełnienia funkcji zarządcy;
jest osobą godną zaufania publicznego, aby pełnić funkcje zarządcy;
złożyła ministrowi właściwemu do spraw prawnych oświadczenie, że będzie świadomie i odpowiedzialnie pełniła funkcje zarządcy oraz że będzie pracowała na rzecz szybkiego zakończenia postępowania, zapewniając wierzycielom możliwie najkorzystniejsze warunki spłaty w każdym postępowaniu upadłościowym, w toku którego zostanie powołana.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Potrącenie wierzytelności w chwili wszczęcia przymusowego postępowania układowego

Jeżeli w chwili wszczęcia **przymusowego postępowania układowego** wierzycielowi przysługuje wierzytelność wobec niewypłacalnego dłużnika, a niewypłacalnemu dłużnikowi przysługuje wierzytelność wzajemna wobec tego wierzyciela, wierzytelności te uznaje się za potrącone w chwili wszczęcia przymusowego postępowania układowego. Zasada ta ma również zastosowanie do wierzytelności niepieniężnych i wierzytelności niewymagalnych w chwili otwarcia przymusowego postępowania układowego. Wszczęcie przymusowego postępowania układowego pozostaje bez uszczerbku dla wierzytelności uprzywilejowanych i zabezpieczonych oraz prawa do wyłączenia. W toku postępowania w związku z niewypłacalnością prowadzonego wobec dużych, średnich lub małych przedsiębiorstw wierzytelności zabezpieczone mogą być przedmiotem restrukturyzacji finansowej.

Potrącenie wierzytelności w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego

Jeżeli w chwili wszczęcia **postępowania upadłościowego** wierzycielowi przysługuje wierzytelność wobec upadłego dłużnika, a upadłemu dłużnikowi przysługuje wierzytelność wzajemna wobec tego wierzyciela, wierzytelności te uznaje się za potrącone w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego. Zasada ta ma również zastosowanie do wierzytelności niepieniężnych i wierzytelności niewymagalnych w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego. Wierzyciel nie zgłasza swojej wierzytelności wobec upadłego dłużnika w toku postępowania upadłościowego, ale musi zgłosić zarządcy potrącenie w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania upadłościowego. Jeżeli wierzyciel nie zgłosi zarządcy potrącenia, odpowiada wobec upadłego dłużnika za koszty i inne straty poniesione przez upadłego dłużnika z powodu zaniechania po stronie wierzyciela. Jeżeli wierzytelność wierzyciela wobec upadłego dłużnika jest warunkowa, dokonuje się potrącenia, jeżeli wniesie o nie wierzyciel i sąd udzieli na nie zgody. Wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, która powstała przed wszczęciem tego postępowania lub którą nowy wierzyciel nabył przed jego wszczęciem w drodze cesji od poprzedniego wierzyciela, nie można potrącić z wierzytelnościami wzajemnymi upadłego dłużnika wobec nowego wierzyciela, jeżeli wierzytelność ta powstała przed wszczęciem postępowania upadłościowego.

Wierzytelności w postępowaniu upadłościowym, która powstała przed wszczęciem tego postępowania, nie można potrącić z wierzytelnością wzajemną upadłego dłużnika wobec tego wierzyciela, jeżeli wierzytelność ta powstała po wszczęciu postępowania upadłościowego.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Wezwania do dokonania czynności prawnej na rzecz dłużnika tracą moc, jeżeli dłużnik wystosował je przed wszczęciem postępowania upadłościowego. Po wszczęciu postępowania upadłościowego dostawca usług płatniczych nie może dokonywać żadnych płatności z aktywów pieniężnych niewypłacalnego dłużnika zgodnie z postanowieniem o wszczęciu egzekucji lub egzekucji przymusowej. Oferty złożone przez upadłego dłużnika przed wszczęciem postępowania upadłościowego wygasają, z wyjątkiem sytuacji, w której oblat przyjął ofertę przed wszczęciem postępowania upadłościowego. Zarządca może wypowiedzieć umowy najmu i umowy leasingu w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, jeżeli umowy te zawarł upadły dłużnik przed wszczęciem postępowania upadłościowego, zachowując miesięczny termin wypowiedzenia, niezależnie od ogólnych przepisów ustawowych i postanowień umowy. Jeżeli upadły dłużnik wykonuje swoje prawo do wypowiedzenia, bieg terminu wypowiedzenia rozpoczyna się ostatniego dnia miesiąca, w którym druga umawiająca się strona otrzymała od upadłego dłużnika oświadczenie o wypowiedzeniu, i kończy się ostatniego dnia kolejnego miesiąca. Drugiej umawiającej się stronie przysługuje prawo do ubiegania się od upadłego dłużnika o odszkodowanie z tytułu strat poniesionych w wyniku wykonania prawa do wypowiedzenia z naruszeniem przepisów ogólnych. Roszczenie o odszkodowanie należy zgłosić w toku postępowania upadłościowego. Jest ono zaspokajane z podlegającej podziałowi masy zgodnie z przepisami dotyczącymi zaspokajania wierzytelności wierzyciela. Wszczęcie postępowania upadłościowego pozostaje bez uszczerbku dla umowy o kompensowaniu lub kwalifikowanej umowy finansowej, w odniesieniu do której zastosowanie mają postanowienia umowy o kompensowaniu. Jeżeli po uregulowaniu wzajemnych praw i obowiązków zgodnie z postanowieniami umowy o kompensowaniu powstanie wierzytelność pieniężna netto innej umawiającej się strony wobec upadłego dłużnika, taka umawiająca się strona musi zgłosić wierzytelność w toku postępowania upadłościowego, przy czym wierzytelność tę zaspokaja się z podlegającej podziałowi masy zgodnie z przepisami prawa dotyczącymi zaspokajania wierzytelności.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawisłych spraw sądowych)?

Niedopuszczalność egzekucji i zabezpieczenia

Po **wszczęciu postępowania w związku z niewypłacalnością** wobec niewypłacalnego dłużnika przepisy co do zasady nie zezwalają na wydanie postanowienia o wszczęciu egzekucji lub o ustanowieniu zabezpieczenia, chyba że obowiązujące przepisy stanowią inaczej.

Po **wszczęciu zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego** wobec dłużnika co do zasady niedopuszczalne jest wydanie postanowienia o wszczęciu egzekucji lub o ustanowieniu zastawu w odniesieniu do wierzytelności pieniężnej podlegającej restrukturyzacji zapobiegawczej.

Zawieszenie wszczętego postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego

Postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające wszczęte wobec niewypłacalnego dłużnika **przed wszczęciem przymusowego postępowania układowego** zostaje zawieszone w chwili wszczęcia przymusowego postępowania układowego i może zostać podjęte wyłącznie na podstawie postanowienia sądu prowadzącego przymusowe postępowanie układowe, które to postanowienie stanowi zgodnie z prawem przesłankę podjęcia postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego.

Wszczęcie postępowania upadłościowego wywiera następujące skutki prawne w odniesieniu do postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego, które wszczęto wobec niewypłacalnego dłużnika przed wszczęciem postępowania upadłościowego:

jeżeli w przypadku postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego prowadzonego w odniesieniu do ruchomości lub nieruchomości wierzyciel nie nabył jeszcze prawa do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności przed wszczęciem postępowania upadłościowego, postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające zostaje zawieszone z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego;

jeżeli w przypadku postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego prowadzonego w odniesieniu do ruchomości lub nieruchomości wierzyciel nabył prawo do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności przed wszczęciem postępowania upadłościowego oraz jeżeli nie dokonano jeszcze sprzedaży majątku będącego przedmiotem tego prawa przed wszczęciem postępowania upadłościowego, postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające zostaje zawieszone z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego;

jeżeli w przypadku postępowania egzekucyjnego wierzyciel nabywa prawo do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności przed wszczęciem postępowania upadłościowego oraz jeżeli przed wszczęciem postępowania upadłościowego dokonano sprzedaży majątku będącego przedmiotem tego prawa w toku postępowania egzekucyjnego, wszczęcie postępowania upadłościowego nie wpływa na postępowanie egzekucyjne; oraz

postępowanie w przedmiocie udzielenia zabezpieczenia poprzez zastosowanie środka tymczasowego lub środka służącego zabezpieczeniu interesu prawnego zostaje zawieszono z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego, a wszystkie czynności dokonane w toku tego postępowania zostają unieważnione.

Postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające, które wszczęto wobec dłużnika przed **wszczęciem zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego** w celu egzekucji lub zabezpieczenia wierzytelności pieniężnej będącej przedmiotem restrukturyzacji zapobiegawczej, zostaje umorzono z chwilą wszczęcia zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego. Sąd przeprowadzający postępowanie egzekucyjne postanawia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego na wniosek dłużnika.

Zasada koncentracji postępowania upadłościowego

Wierzyciel może zgłosić roszczenie o wykonanie zobowiązania, które powstało pomiędzy wierzycielem a upadłym dłużnikiem przed wszczęciem postępowania upadłościowego, wyłącznie w postępowaniu upadłościowym prowadzonym wobec tego dłużnika oraz zgodnie z zasadami procesowymi (zasada zgłaszania i sprawdzania wierzytelności, zasada wytaczania powództw dotyczących wierzytelności będących przedmiotem sporu itd.).

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

Jeżeli wierzyciel wytoczył powództwo o ustalenie roszczenia przed wszczęciem postępowania upadłościowego, postępowanie to zostaje zawieszono na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego (Zakon o pravdnem postopku). Wierzyciel, który wytoczył powództwo przed wszczęciem postępowania upadłościowego, musi zgłosić swoją wierzytelność w toku postępowania upadłościowego.

W dniu ogłoszenia postanowienia w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności przesłanki zawieszenia postępowania wskutek wszczęcia postępowania upadłościowego ustają. W przypadku uznania wierzytelności wierzyciela przestaje on mieć interes prawny w kontynuowaniu postępowania w przedmiocie tej wierzytelności i postępowanie zostaje umorzono. Wierzyciel otrzymuje spłatę proporcjonalnej części równej części przysługującej pozostałym wierzycielom, których niezabezpieczone wierzytelności zwykle zostały uznane w toku postępowania upadłościowego.

Jeżeli zarządca zgłosi sprzeciw wobec wierzytelności przysługującej wierzycielowi w toku postępowania upadłościowego, wierzyciel musi złożyć wniosek o podjęcie zawieszonego postępowania w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia postanowienia w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności. W tym przypadku wierzyciel w postępowaniu musi ubiegać się wyłącznie o ustalenie istnienia wierzytelności. Jeżeli inny wierzyciel wniósł sprzeciw wobec wierzytelności przysługującej danemu wierzycielowi, wierzyciel ten musi rozszerzyć zakres swojego powództwa, aby uwzględnić wierzyciela wnoszącego sprzeciw wobec wierzytelności jako nowego pozwanego, w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia postanowienia w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności. Jeżeli w toku postępowania ustalono istnienie wierzytelności wierzyciela, wierzyciel ten otrzymuje spłatę proporcjonalnej części równej części przysługującej pozostałym wierzycielom, których niezabezpieczone wierzytelności zwykle zostały uznane w toku postępowania upadłościowego.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

W toku głównego postępowania w związku z niewypłacalnością czynności procesowych może dokonywać każdy wierzyciel będący stroną postępowania, który dąży do ustalenia swojej wierzytelności wobec niewypłacalnego dłużnika. Co do zasady każdemu wierzycielowi w postępowaniu w związku z niewypłacalnością przysługuje (jako stronie) prawo do wniesienia zażalenia na każde postanowienie sądu, z wyjątkiem sytuacji, w której zażalenie na konkretne postanowienie mogą wnieść wyłącznie niektóre strony. Zażalenie należy wnieść w terminie 15 dni. Bieg 15-dniowego terminu w przypadku osób, którym należy doręczyć postanowienie zgodnie z ZFPPIP, rozpoczyna się w dniu doręczenia postanowienia; w przypadku innych osób bieg 15-dniowego terminu rozpoczyna się w dniu ogłoszenia postanowienia.

W toku postępowania w związku z niewypłacalnością wierzyciel może również dokonywać czynności procesowych za pośrednictwem zgromadzenia wierzycieli, które – jako organ wierzycieli działający na rzecz wszystkich wierzycieli będących stronami postępowania – jest uprawnione do dokonywania czynności procesowych określonych w przepisach. Zgromadzenie wierzycieli zwołuje się w przymusowym postępowaniu układowym; w postępowaniu upadłościowym zwołuje się je wyłącznie na wniosek wierzycieli.

Przymusowe postępowanie układowe

Zgromadzenie wierzycieli

W toku przymusowego postępowania układowego sąd zwołuje zgromadzenie wierzycieli, które w celu wykonywania przysługujących mu praw i uprawnień ma prawo do kontroli ksiąg rachunkowych dłużnika (tj. kontroli operacji i sytuacji finansowej dłużnika), aby chronić interesy wierzycieli oraz przedstawiać wnioski i opinie wymagane w celu ochrony wierzycieli w toku postępowania. W toku przymusowego postępowania układowego zgromadzenie wierzycieli może – do celów restrukturyzacji finansowej niewypłacalnego dłużnika i z zastrzeżeniem określonych wymogów legislacyjnych – podjąć uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego poprzez dokonanie wkładów gotówkowych lub niepieniężnych będących przedmiotem wierzytelności wobec niewypłacalnego dłużnika.

Nowelizacja przepisów dokonana pod koniec 2013 r. w celu ułatwienia skutecznej restrukturyzacji finansowej dużych i średnich przedsiębiorstw objęła wprowadzenie przepisów szczególnych dotyczących wszczynania przymusowego postępowania układowego wobec tego rodzaju przedsiębiorstw, co znacznie wzmocniło pozycję wierzycieli. Przepisy regulujące tego rodzaju postępowanie mają również zastosowanie do małych przedsiębiorstw zgodnie z nowelizacją z 2016 r. W celu prawidłowego wykonywania obowiązków zarządcy w toku przymusowego postępowania układowego wymagane jest bogate doświadczenie i pełniejsze przeszkolenie, w związku z czym podczas powoływania zarządcy nie ma zastosowania zasada automatycznego porządku powoływania, lecz sąd wybiera zarządcę, polegając na własnej ocenie. Jeżeli sami wierzyciele wnoszą o wszczęcie przymusowego postępowania układowego wobec niewypłacalnego dłużnika zgodnie z nowymi przepisami, sąd powołuje zarządcę, którego zasugerowali wnioskodawcy. Zgodnie z nowym systemem zgromadzenie wierzycieli może również powołać reprezentanta wierzycieli. Pozwala to zgromadzeniu wierzycieli na skuteczniejsze monitorowanie działalności przedsiębiorstwa będącego dłużnikiem oraz procesów zarządzania w ramach wdrażania środków restrukturyzacji finansowej, które wchodzi w zakres jego uprawnień (na przykład środków mających na celu restrukturyzację przedsiębiorstwa w celu optymalizacji kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa lub zwiększenia jego rentowności). Uprawnienia zgromadzenia wierzycieli zostały dodatkowo rozszerzone, aby uwzględnić możliwość zmiany planu restrukturyzacji finansowej przez zgromadzenie wierzycieli.

Środki odwoławcze przysługujące indywidualnemu wierzycielowi w przymusowym postępowaniu układowym

Każdy wierzyciel lub zarządca może wnieść zażalenie na postanowienie o wszczęciu przymusowego postępowania układowego:

jeżeli dłużnik nie jest niewypłacalny i może w pełni oraz terminowo spłacić swoje zobowiązania;

jeżeli niewypłacalny dłużnik może wykonać swoje zobowiązania w szerszym zakresie lub w krótszym terminie niż przewidziano w propozycji przymusowego układu;

jeżeli jest mało prawdopodobne, że realizacja planu restrukturyzacji finansowej pozwoli dłużnikowi odzyskać wypłacalność w perspektywie krótko- lub długoterminowej;

jeżeli jest mało prawdopodobne, że wierzyciele, zatwierdzając przymusowy układ zaproponowany przez dłużnika, uzyskają korzystniejsze warunki zaspokojenia swoich wierzytelności niż w przypadku wszczęcia postępowania upadłościowego; lub

jeżeli niewypłacalny dłużnik podejmuje działania niezgodne z zasadami ograniczającymi jego działalność w toku przymusowego postępowania układowego lub pozostaje w ponad 15-dniowej zwłoce w wypłacie wynagrodzeń pracownikom w minimalnej kwocie lub w zapłacie podatków lub składek, które dłużnik musi obliczyć oraz zapłacić jednocześnie z wynagrodzeniem pracowników.

Każdy wierzyciel, którego dotyczy zatwierdzony przymusowy układ, może zwrócić się do sądu o unieważnienie zatwierdzonego przymusowego układu, jeżeli niewypłacalny dłużnik może w pełni zaspokoić wierzycelność. Pozew o uznanie czynności za bezskuteczną należy złożyć w terminie sześciu miesięcy od dnia upływu terminu na zaspokojenie wierzycelności określonego w postanowieniu o zatwierdzeniu przymusowego układu. Każdy wierzyciel, którego dotyczy zatwierdzony przymusowy układ, może zwrócić się do sądu o unieważnienie zatwierdzonego przymusowego układu, jeżeli postanowienie o zatwierdzeniu uzyskano w sposób nieuczciwy. Pozew o uznanie czynności za bezskuteczną należy złożyć w terminie dwóch lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu przymusowego układu.

Postępowanie upadłościowe

Zgromadzenie wierzycieli

W toku postępowania upadłościowego zgromadzenie wierzycieli ma prawo do kontroli całej dokumentacji prowadzonej przez zarządcę w postępowaniu upadłościowym oraz do kontroli dokumentacji, którą zarządca musi przechowywać, odnoszącej się do postępowania. W toku postępowania upadłościowego zgromadzenie wierzycieli może:

przedstawić opinię dotyczącą zakończenia pilnych spraw przedsiębiorstwa upadłego dłużnika;
udzielić zgody na kontynuowanie działalności gospodarczej przez upadłego dłużnika;
przedstawić opinię dotyczącą propozycji planu przedstawionej przez zarządcę w toku postępowania upadłościowego;
przedstawić opinię dotyczącą postanowienia o sprzedaży majątku;
udzielić zgody, jeżeli cena wywoławcza jest niższa od połowy wartości majątku ocenionej na podstawie wartości likwidacyjnej;
przedstawić opinię dotyczącą dokonanej przez zarządcę oceny kosztów postępowania upadłościowego oraz jej zmiany; oraz
przedstawić opinię dotyczącą zakończenia postępowania upadłościowego.

W toku **uproszczonego przymusowego postępowania układowego** oraz **zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego** nie zwołuje się zgromadzenia wierzycieli.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

W toku postępowania upadłościowego zarządca jest pełnomocnikiem procesowym upadłego dłużnika, a zatem ma prawo do zarządzania masą upadłości oraz do jej likwidacji.

Zarządca w postępowaniu upadłościowym **zarządza masą upadłości**, w szczególności poprzez wynajem majątku upadłego dłużnika oraz zwiększanie aktywów pieniężnych upadłego dłużnika. Zarządca może również zawierać ugody sądowe lub pozasądowe po zasięgnięciu opinii zgromadzenia wierzycieli oraz za zgodą sądu. Po wszczęciu postępowania upadłościowego składniki majątku upadłego dłużnika można wynająć lub oddać w leasing wyłącznie wówczas, gdy tego rodzaju operacje nie opóźnią sprzedaży tych składników majątku. Umowę najmu lub leasingu można zawrzeć wyłącznie na czas określony, nie dłuższy niż jeden rok. Za zgodą sądu zarządca może ustanowić na rzecz leasingobiorcy prawo pierwokupu składnika majątku oddanego w leasing.

Zarządca jest związany przepisami w odniesieniu do inwestowania aktywów pieniężnych upadłego dłużnika. Aktywa pieniężne można inwestować wyłącznie w dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez Republikę Słowenii lub inne państwo członkowskie UE, Europejski Bank Centralny, Bank Słowenii lub bank centralny innego państwa członkowskiego UE lub w dłużne papiery wartościowe (z wyjątkiem papierów wartościowych podporządkowanych) wyemitowane przez bank, którego siedziba znajduje się w Republice Słowenii, lub przez instytucję kredytową, której siedziba znajduje się w innym państwie członkowskim UE. Bankowe depozyty pieniężne można składać wyłącznie w banku posiadającym siedzibę w Republice Słowenii lub w instytucji kredytowej posiadającej siedzibę w innym państwie członkowskim UE.

W toku **likwidacji** zarządca w postępowaniu upadłościowym może sprzedać majątek upadłego dłużnika, dochodzić jego roszczeń oraz dokonywać wszelkich innych czynności prawnych mających na celu wykonanie jego praw majątkowych. Umowę sprzedaży składnika majątku upadłego dłużnika można zawrzeć w drodze aukcji publicznej lub zaproszenia do składania wiążących ofert. Wyłącznie w wyjątkowych sytuacjach umowę można zawrzeć w drodze bezpośrednich negocjacji z kupującym. Sprzedaż rozpoczyna się (pierwszym) postanowieniem sądu o sprzedaży. Sąd wydaje postanowienie o sprzedaży na wniosek zarządcy po zasięgnięciu opinii zgromadzenia wierzycieli. W przypadku sprzedaży składnika majątku, w odniesieniu do którego wierzycielowi uprzywilejowanemu przysługuje prawo pierwszeństwa spłaty (ustanowiono zastaw), wymagane jest również zasięgnięcie opinii tego wierzyciela uprzywilejowanego. W postanowieniu, w którym sąd po raz pierwszy nakazuje sprzedaż konkretnego składnika majątku, sąd rozstrzyga również o:

1. metodzie sprzedaży;
2. cenie wywoławczej w przypadku aukcji publicznej lub zaproszenia do składania wiążących ofert; oraz
3. wysokości wadium.

W przypadku niepowodzenia aukcji publicznej lub zaproszenia do składania ofert w odniesieniu do sprzedaży konkretnego składnika majątku na podstawie pierwszego postanowienia o sprzedaży sąd może wydać kolejne postanowienie o sprzedaży, w którym może:

1.
 - ponownie nakazać sprzedaż w drodze aukcji publicznej lub zaproszenia do składania wiążących ofert; oraz
 - ustalić niższą cenę wywoławczą niż w pierwszym postanowieniu; albo
2. postanowić o publikacji o zaproszenia do składania niewiążących ofert sprzedaży na podstawie bezpośrednich negocjacji.

Sąd ustala cenę wywoławczą w toku procedury przyjmowania wiążących ofert na podstawie ocenionej wartości składnika majątku. W pierwszym postanowieniu o sprzedaży cena wywoławcza nie może być niższa od połowy wartości majątku ocenionej na podstawie jego wartości likwidacyjnej.

W kolejnym postanowieniu o sprzedaży sąd może postanowić, że cena wywoławcza będzie niższa od połowy wartości majątku ocenionej na podstawie jego wartości likwidacyjnej za zgodą zgromadzenia wierzycieli lub wierzyciela uprzywilejowanego.

11 Jakie wierzycelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

W toku postępowania upadłościowego wierzyciele muszą zgłosić te wierzycelności wobec upadłego dłużnika, które powstały przed wszczęciem postępowania upadłościowego, z wyjątkiem tych, które zgodnie z prawem nie podlegają obowiązkowi zgłoszenia. Wierzyciel ponoszący odpowiedzialność za zobowiązania upadłego dłużnika jako współdłużnik solidarny, poręczyciel lub zastawca musi zgłosić w postępowaniu upadłościowym swoje potencjalne roszczenie regresowe, które jeszcze nie powstało przed wszczęciem postępowania upadłościowego, pod warunkiem zawieszającym, że wierzyciel nabędzie roszczenie regresowe wobec upadłego dłużnika z tytułu spłaty wierzycelności po wszczęciu postępowania upadłościowego. Jeżeli oprócz upadłego dłużnika również solidarnie odpowiedzialni współdłużnicy lub poręczyciele są odpowiedzialni za zaspokojenie wierzycelności wierzyciela, wierzyciel może zgłosić

pełną kwotę wierzytelności i zażądać jej zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym do chwili jej pełnego zaspokojenia pod warunkiem rozwiązującym, który ziści się w przypadku zaspokojenia wierzytelności wierzyciela przez innego solidarnie zobowiązanego współdłużnika lub poręczyciela. Jeżeli wierzyciel uchybi terminowi zgłoszenia, jego wierzytelność wobec upadłego dłużnika wygasa, a sąd odrzuca zgłoszenie wierzytelności dokonane po terminie. W toku postępowania upadłościowego **nie jest konieczne zgłaszanie wierzytelności uprzywilejowanych** z tytułu wypłaty wynagrodzeń i odszkodowań pracownikom, których praca stała się zbędna z powodu wszczęcia postępowania upadłościowego, za okres od chwili wszczęcia postępowania upadłościowego do chwili zakończenia okresu wyznaczonego na zgłaszanie oraz wypłaty odprawy pracownikom, których umowy o pracę zostały wypowiedziane przez zarządcę, ponieważ ich praca stała się zbędna z powodu wszczęcia postępowania upadłościowego lub w toku tego postępowania. Niektóre wierzytelności – odnoszące się do obliczania i zapłaty podatków – również nie podlegają zgłoszeniu.

Jeżeli **wierzytelność jest zabezpieczona prawem do uprzywilejowanej spłaty**, wierzyciel musi zgłosić tę zabezpieczoną wierzytelność w postępowaniu upadłościowym, zgłaszając również prawo do uprzywilejowanej spłaty. Jeżeli zgodnie z okolicznościami faktycznymi w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego upadłemu dłużnikowi przysługuje wpisane do rejestru prawo własności nieruchomości ograniczone wpisaną do rejestru hipoteką lub hipoteką maksymalną, której wpis stał się skuteczny przed wszczęciem postępowania upadłościowego, uznaje się, że dokonano terminowego wpisu do rejestru hipoteki lub hipoteki maksymalnej oraz związanej z nimi wierzytelności w postępowaniu upadłościowym.

Wierzyciele muszą zgłosić swoje **prawo do wyłączenia**, które powstało przed wszczęciem postępowania upadłościowego, w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania upadłościowego. Jeżeli wierzyciel uchybił terminowi zgłoszenia prawa do wyłączenia, prawo do wyłączenia nie wygasa. Jeżeli zarządca sprzedaje składnik majątku będący przedmiotem niezgłoszonego prawa do wyłączenia, wierzyciel, któremu przysługuje prawo do wyłączenia, traci je, ale może zażądać zapłaty środków pieniężnych uzyskanych ze sprzedaży tego składnika majątku pomniejszonych o koszty poniesione w związku ze sprzedażą. Wierzycielowi, który ma prawo do wyłączenia, nie przysługuje roszczenie odszkodowawcze. Wierzyciel traci prawo do wyłączenia oraz prawo do zapłaty środków pieniężnych, jeżeli nie zgłosi przysługującego mu prawa do chwili ogłoszenia planu pierwszego ogólnego podziału.

Zobowiązania upadłego dłużnika, które powstały po wszczęciu postępowania upadłościowego (z pewnymi wyjątkami), uznawane są za **koszty postępowania**. Dzieli się je na:

- koszty bieżące (na przykład wynagrodzenia i innego rodzaju honoraria wypłacane stronom świadczącym usługi niezbędne w toku postępowania upadłościowego, w tym podatki i składki, które dłużnik musi jednocześnie obliczyć i uiścić, koszty ponoszone przez zarządcę; koszty energii elektrycznej, wody, ogrzewania, telefonu i inne koszty związane z wykorzystywaniem lokalu przedsiębiorstwa w toku postępowania upadłościowego, składki ubezpieczeniowe w celu ubezpieczenia majątku należącego do masy upadłości, koszty ogłoszeń, koszty postępowania poniesione przez upadłego dłużnika w toku wnoszenia skargi dotyczącej wierzytelności, koszty księgowości, koszty administracyjne i koszty innych usług potrzebnych w toku postępowania upadłościowego itd.); oraz
- koszty okazjonalne (zaspokojenie wierzytelności wierzycieli, które powstały w toku przymusowego postępowania układowego, wykonanie zobowiązań z tytułu niewykonanych przez obie strony umów dwustronnych, wykonanie zobowiązań w celu dokonania niecierpiących zwłoki czynności prawnych oraz kontynuowania działalności gospodarczej, koszty wyceny majątku oraz innych czynności dotyczących sprzedaży itd.).

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

Zgłaszając wierzytelność, wierzyciel nabywa prawo do dokonywania czynności procesowych w toku głównego postępowania w związku z niewypłacalnością. Wierzytelności muszą zostać zgłoszone w wyznaczonym terminie. Zgłoszeniu podlegają wyłącznie wierzytelności, które powstały przed wszczęciem postępowania w związku z niewypłacalnością.

W toku **przymusowego postępowania układowego** dokonuje się zgłoszenia i sprawdzenia wierzytelności, w szczególności w celu oceny legitymacji wierzyciela do udziału w głosowaniu dotyczącym przymusowego układu. Wierzytelności należy zgłosić w terminie 30 dni od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania na stronach internetowych Agencji ds. Publicznych Rejestrów Prawnych i Powiązanych Usług Republiki Słowenii (AJPES). Niedokonanie zgłoszenia lub uchybienie terminowi zgłoszenia nie prowadzi do utraty samej wierzytelności przez wierzyciela, lecz do utraty prawa do głosowania.

W **postępowaniu upadłościowym** zgłaszanie i sprawdzanie wierzytelności stanowi podstawę ustalenia sposobu podziału masy upadłości. W toku tego rodzaju postępowania wierzyciele muszą zgłosić przysługujące im wierzytelności w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania upadłościowego na stronach internetowych AJPES.

W **postępowaniu w przedmiocie upadłości osobistej** wierzyciel nie traci przysługujących mu wierzytelności, ale zarządca umieszcza je na liście wierzytelności dodatkowych.

Wierzyciel, przeciwko któremu wytoczono powództwo o uznanie czynności prawnych upadłego dłużnika za bezskuteczne, musi w terminie jednego miesiąca od dnia doręczenia pozwu zgłosić w toku postępowania upadłościowego swoją wierzytelność jako wierzytelność warunkową, która powstanie w przypadku uwzględnienia powództwa prawomocnym orzeczeniem. Wierzyciel musi zgłosić swoje roszczenie odszkodowawcze z tytułu strat poniesionych w wyniku wypowiedzenia przez zarządcę umowy leasingu lub niewykonanej przez obie strony umowy w terminie jednego miesiąca od dnia otrzymania oświadczenia upadłego dłużnika o wykonaniu przysługującego mu prawa do wypowiedzenia umowy lub odstąpienia od niej.

Treść wierzytelności

Zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu w związku z niewypłacalnością musi zawierać:

1. kwotę, jaką należy uznać za kwotę wierzytelności w postępowaniu; oraz
2. opis faktów, z których wynika zasadność roszczenia, oraz dowody na potwierdzenie tych faktów, w tym złożoną dokumentację.

Zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym musi również zawierać informację dotyczącą rachunku bankowego, na który należy dokonać spłaty wierzytelności. Jeżeli wierzyciel wniósł pozew lub złożył innego rodzaju wniosek o wszczęcie postępowania przed wszczęciem postępowania upadłościowego, zgłoszenie musi również zawierać oznaczenie sądu lub innego właściwego organu, przed którym toczy się postępowanie, jak również sygnaturę sprawy.

Wniosek o sprawdzenie wierzytelności musi zawierać:

1. wysokość kwoty głównej wierzytelności;
2. jeżeli wierzyciel w postępowaniu upadłościowym ubiega się o wypłatę odsetek oprócz kwoty głównej – skapitalizowaną kwotę wszelkich odsetek obliczoną za okres od dnia wymagalności do dnia wszczęcia postępowania w związku z niewypłacalnością; w przypadku wierzytelności uprzywilejowanych zarządcy – obliczoną skapitalizowaną kwotę odsetek;
3. jeżeli wierzyciel w postępowaniu upadłościowym oprócz kwoty głównej ubiega się o zwrot wydatków poniesionych podczas dochodzenia wierzytelności w sądzie lub w toku innego postępowania wszczętego przed wszczęciem postępowania w związku z niewypłacalnością – wysokość tych kosztów;
4. jeżeli wierzyciel dąży do ustalenia, że wierzytelność jest wierzytelnością uprzywilejowaną – jednoznaczny wniosek o to, by wierzytelność została uznana za wierzytelność uprzywilejowaną podczas podziału; oraz

5. jeżeli wierzyciel dąży do ustalenia, że wierzytelność jest wierzytelnością warunkową – jednoznaczny opis okoliczności, których wystąpienie oznacza ziszczenie się warunku zawieszającego lub rozwiązującego, do którego odnosi się wierzytelność.

W toku postępowania w związku z niewypłacalnością wierzyciel może zgłosić wiele wierzytelności w ramach jednego zgłoszenia.

Procedura sprawdzania wierzytelności

Procedura sprawdzania wierzytelności obejmuje trzy etapy:

1. Oświadczenie zarządcy dotyczące zgłoszonych wierzytelności

Zarządca składa oświadczenie o uznaniu lub zakwestionowaniu wierzytelności, sporządzając *podstawową listę sprawdzonych wierzytelności (osnovni seznam preizkušenih terjatev)*. Na liście w odniesieniu do każdej wierzytelności zarządca wskazuje, czy uznaje czy kwestionuje daną wierzytelność. Sąd publikuje tę listę na stronach internetowych przeznaczonych do publikowania informacji w toku postępowania w związku z niewypłacalnością. Wierzyciele mogą zakwestionować wszelkie błędy dotyczące zgłoszonych wierzytelności figurujących na liście podstawowej w terminie 15 dni od dnia jej ogłoszenia, wnosząc *sprzeciw wobec listy podstawowej (ugovor proti osnovnem seznamu)*. Jeżeli sprzeciw wierzycieli jest zasadny, zarządca musi dokonać korekty listy podstawowej.

2. Oświadczenie wierzyciela dotyczące zgłoszonych wierzytelności innych wierzycieli

Każdy wierzyciel, który w terminie zgłosił swoją wierzytelność w toku postępowania, może zakwestionować wierzytelności innych wierzycieli, wnosząc *sprzeciw wobec wierzytelności (ugovor o prerekanju terjatev)*. Wierzyciel musi wnieść sprzeciw wobec wierzytelności w toku przymusowego postępowania układowego w terminie 15 dni, a w toku postępowania upadłościowego – w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia podstawowej listy sprawdzonych wierzytelności. W toku postępowania w przedmiocie upadłości osobistej i przymusowego postępowania układowego tego rodzaju sprzeciw może złożyć również niewypłacalny dłużnik jako strona postępowania. Zarządca umieszcza oświadczenia wierzycieli i dłużnika dotyczące zakwestionowanych wierzytelności na *uzupełnionej liście sprawdzonych wierzytelności (dopolnjeni seznam preizkušenih terjatev)*. Na ewentualne błędy polegające na nieuwzględnieniu wniesionego sprzeciwu należy się powołać w sprzeciwie wobec uzupełnionej listy.

3. Postanowienie sądu w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności

Sąd rozstrzyga w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności, wydając *postanowienie w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności (sklep o preizkusu terjatev)*. Na podstawie tego postanowienia zarządca sporządza *końcową listę sprawdzonych wierzytelności (končni seznam preizkušenih terjatev)*, którą sąd ogłasza wraz z postanowieniem w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności.

W postanowieniu w przedmiocie sprawdzenia wierzytelności sąd rozstrzyga wniesione sprzeciwy, rozstrzyga w przedmiocie sprawdzonych i zakwestionowanych wierzytelności oraz wierzytelności, które mogą zostać uprawdopodobnione, oraz rozstrzyga, kto musi wytoczyć inne powództwo (tj. wszcząć postępowanie sądowe), aby ustalić swoją wierzytelność. Termin na wniesienie sprzeciwu wynosi jeden miesiąc.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

W skład masy upadłości wchodzi majątek upadłego dłużnika, który podlega spieniężeniu w celu pokrycia wydatków poniesionych w toku postępowania oraz zaspokojenia wierzytelności wierzycieli. W prawie rozróżnia się „masę upadłości” i „szczególną masę upadłości”. W skład szczególnej masy upadłości wchodzi majątek będący przedmiotem prawa do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności lub aktywa pieniężne uzyskane w drodze jego spieniężenia. Jeżeli cały majątek jest przedmiotem prawa do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności, konieczne jest ustanowienie osobnej masy upadłości oraz zarządzanie tym majątkiem odrębnie od majątku należącego do ogólnej masy upadłości oraz majątku należącego do innych szczególnych mas upadłości.

Poddana likwidacji część masy upadłości stanowi podlegającą podziałowi masę przeznaczoną na zaspokojenie wierzytelności wierzycieli. Ogólną podlegającą podziałowi masę stanowią aktywa pieniężne uzyskane z likwidacji ogólnej masy upadłości, pomniejszone o koszty postępowania upadłościowego. Szczególną podlegającą podziałowi masę stanowią aktywa pieniężne uzyskane z likwidacji szczególnej masy upadłości, pomniejszone o koszty jej likwidacji.

Jeżeli chodzi o pierwszeństwo zaspokajania w toku postępowania upadłościowego, wierzytelności, które powstały przed wszczęciem postępowania, są klasyfikowane w następujący sposób:

wierzytelności zabezpieczone, których zaspokojenie zabezpieczone jest prawem do uprzywilejowanej spłaty obejmującym prawo do pierwszeństwa zaspokojenia wierzytelności z konkretnego składnika majątku; oraz

wierzytelności niezabezpieczone, spośród których w pierwszej kolejności zaspokajają się wierzytelności uprzywilejowane, następnie wierzytelności zwykłe, wierzytelności podporządkowane oraz prawa korporacyjne.

Wierzytelności zabezpieczone są to wierzytelności, których zaspokojenie zabezpieczone jest prawem do uprzywilejowanej spłaty. Prawo do uprzywilejowanej spłaty jest to dowolne prawo do pierwszeństwa zaspokojenia wierzytelności z konkretnego składnika majątku. Najpowszechniejszym prawem do uprzywilejowanej spłaty jest zastaw. W toku postępowania upadłościowego wierzytelności zabezpieczone są zaspokajane w pierwszej kolejności ze środków pieniężnych uzyskanych w drodze sprzedaży majątku zabezpieczonego prawem do uprzywilejowanej spłaty.

Wierzytelności niezabezpieczone są to wierzytelności, których zaspokojenie nie jest zabezpieczone prawem do uprzywilejowanej spłaty. Jeżeli chodzi o ich zaspokojenie z majątku będącego przedmiotem prawa do uprzywilejowanej spłaty, są one podporządkowane spłacie wierzytelności zabezpieczonych.

Płatności z pozostałego majątku dokonuje się w następującej kolejności: 1) wierzytelności uprzywilejowane, 2) wierzytelności zwykłe oraz 3) wszelkie wierzytelności podporządkowane.

Wierzytelności uprzywilejowane są to (niezabezpieczone) wierzytelności, które zgodnie z prawem należy zaspokoić w pierwszej kolejności, przed zaspokojeniem wierzytelności zwykłych (niezabezpieczonych). Chodzi na przykład o wynagrodzenia i odszkodowania za ostatnich sześć miesięcy przed wszczęciem postępowania w związku z niewypłacalnością, odpłaty dla pracowników, niezapłacone składki itd. W przypadku wszczęcia postępowania upadłościowego z powodu niepowodzenia przymusowego postępowania układowego wierzytelnościom powstałym w toku tego postępowania przysługuje prawo bezwzględne pierwszeństwa i zostają one zaspokojone przed zaspokojeniem wierzytelności uprzywilejowanych;

wierzytelności zwykłe są to wierzytelności niezabezpieczone, które nie są wierzytelnościami uprzywilejowanymi ani podporządkowanymi;

wierzytelności podporządkowane są to wierzytelności niezabezpieczone, które zaspokajają się dopiero po zaspokojeniu wszystkich wierzytelności niezabezpieczonych. Chodzi o wierzytelności z tytułu stosunku prawnego pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem w przypadku niewypłacalności dłużnika. W przypadku przymusowego postępowania układowego wierzytelności podporządkowane można przekształcić w udziały w spółce. Jeżeli nie zostanie dokonana ich cesja jako wkładu niepieniężnego, skutkiem zatwierdzenia przymusowego układu jest ich wygaśnięcie.

Prawa korporacyjne (akcje lub udziały w spółce) nie wykazują cech (charakteru prawnego) zobowiązania oraz przyznają one akcjonariuszom lub udziałowcom prawo do uzyskania proporcjonalnej części pozostałej części masy upadłości.

Przed spłatą wierzycieli kwotę potrzebną do pokrycia kosztów postępowania upadłościowego wyłącza się z masy upadłości (masy podlegającej podziałowi).

Wierzycieli spłaca się w następującej kolejności: wierzycieli uprzywilejowanych, których wierzytelność jest zabezpieczona prawem do uprzywilejowanej spłaty (na przykład hipoteką), należy spłacić w pierwszej kolejności z majątku będącego przedmiotem zabezpieczenia (szczególnej masy podlegającej podziałowi). Wierzycieli, którym przysługują wierzytelności z tytułu umów zawartych lub innych czynności prawnych dokonanych przez upadłego dłużnika w okresie od wszczęcia przymusowego postępowania układowego do wszczęcia postępowania upadłościowego, zgodnie z zasadami dotyczącymi

ograniczenia działalności gospodarczej w toku przymusowego postępowania układowego określonymi w przepisach spłaca się w pierwszej kolejności z ogólnej masy podlegającej podziałowi. Następnie spłaca się wierzycieli, którym przysługują wierzytelności uprzywilejowane (pracowników), a na końcu pozostałych wierzycieli – wierzycieli posiadających niezabezpieczone wierzytelności zwykłe oraz wierzycieli posiadających wierzytelności podporządkowane. Część pozostałą ze zlikwidowanego majątku dzieli się pomiędzy współników.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

Przymusowe postępowanie układowe

Każdy przymusowy układ zatwierdzony w głosowaniu wierzycieli musi również zatwierdzić sąd. W postanowieniu o zatwierdzeniu przymusowego układu sąd:

1. decyduje o zatwierdzeniu przymusowego układu lub o odmowie jego zatwierdzenia;
2. ustala zakres przymusowego układu, określając:
 - odsetek spłaty wierzytelności wierzycieli;
 - terminy ich spłaty; oraz
 - wysokość odsetek od wierzytelności w okresie od wszczęcia przymusowego postępowania układowego do upływu terminu ich spłaty;
3. rozstrzyga, które wierzytelności należy sprawdzić w toku przymusowego postępowania układowego; oraz
4. nakazuje dłużnikowi spłatę wierzytelności sprawdzonych w toku przymusowego postępowania układowego w częściach oraz terminach określonych w postanowieniu o zatwierdzeniu przymusowego układu, wraz z odsetkami w wysokości określonej w tym postanowieniu.

W toku postępowania zastosowanie ma prawo bezwzględnej pierwszeństwa. Przeprowadzenie restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstwa dłużnika w przymusowym postępowaniu układowym oznacza, że:

wspólnicy dłużnika mogą zachować wyłącznie tę część kapitału zakładowego dłużnika, która odpowiada pozostałej części majątku dłużnika, jaką otrzymaliby, gdyby wszczęto postępowanie upadłościowe wobec dłużnika;

wierzycielom należy zapewnić korzystniejsze warunki spłaty ich wierzytelności, niż gdyby wszczęto postępowanie upadłościowe wobec dłużnika, uwzględniając kolejność zaspokajania oraz inne zasady spłaty wierzytelności uprzywilejowanych, zwykłych i podporządkowanych oraz wierzytelności zabezpieczonych w toku postępowania upadłościowego; oraz

działalność przedsiębiorstwa dłużnika lub jego rentownej części jest kontynuowana.

Restrukturyzację finansową przeprowadza dłużnik, zwracając się do wierzycieli o udzielenie zgody na zmniejszenie wysokości ich wierzytelności zwykłych lub odroczenie terminu ich spłaty. Dłużnik musi zapewnić wszystkim wierzycielom równy odsetek spłaty ich wierzytelności zwykłych, jednakowe terminy ich spłaty oraz jednakową wysokość odsetek liczonych od momentu wszczęcia przymusowego postępowania układowego do upływu terminu ich spłaty. Jeżeli dłużnik jest spółką kapitałową, może się on zwrócić do wierzyciela:

o wyrażenie zgody na zmniejszenie wysokości wierzytelności zwykłych i odroczenie terminu ich spłaty; albo

o cesję wierzytelności na rzecz dłużnika w postaci wkładu niepieniężnego z tytułu podwyższenia kapitału zakładowego dłużnika (zamiana długu na kapitał własny, *debt to equity swap*).

Przymusowy układ nie wpływa na wierzytelności uprzywilejowane lub prawa do wyłączenia. Wierzytelności podporządkowane wygasają. Wierzytelności zabezpieczone można zrestrukturyzować wyłącznie dobrowolnie w ramach przymusowego układu. W toku **przymusowego postępowania układowego prowadzonego wobec dużego, średniego lub małego przedsiębiorstwa** wierzytelności zabezpieczone można zrestrukturyzować poprzez odroczenie terminu ich wymagalności lub zmniejszenie wysokości odsetek w tym znaczeniu, że uchwała przyjęta większością 75% głosów ma zastosowanie również do tych wierzycieli posiadających prawo do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności, którzy nie głosowali za przymusowym układem. W toku tego postępowania wyłączenie rentownej części przedsiębiorstwa dłużnika na rzecz innego przedsiębiorstwa (wydzielenie, *spin-off*) jest możliwe jako środek restrukturyzacji finansowej. Dozwolona jest również restrukturyzacja praw do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności poprzez utworzenie wspólnego prawa do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności (wymagana jest większość 85% głosów).

Postępowanie upadłościowe wobec osoby prawnej

Celem postępowania upadłościowego jest likwidacja masy upadłości i spłata wierzycieli. Co do zasady umowę sprzedaży składnika majątku upadłego dłużnika można zawrzeć w drodze aukcji publicznej lub zaproszenia do składania wiążących ofert. Aukcję publiczną można przeprowadzić, podwyższając lub obniżając cenę wywoławczą. W toku postępowania upadłościowego firmę lub działalność przedsiębiorstwa można zachować poprzez sprzedaż całości przedsiębiorstwa w drodze aukcji publicznej lub sprzedaż jego rentownych części (sprzedaż funkcjonującego przedsiębiorstwa, *sale of a business as a going concern*).

Przed spłatą wierzycieli kwotę potrzebną do pokrycia kosztów postępowania upadłościowego wyłącza się z masy upadłości. Wierzycieli spłaca się w następującej kolejności: wierzycieli uprzywilejowanych, których wierzytelność została zabezpieczona prawem do uprzywilejowanej spłaty wierzytelności (na przykład hipoteką), należy spłacić w pierwszej kolejności z majątku będącego przedmiotem zabezpieczenia; następnie spłaca się wierzycieli, którym przysługują wierzytelności z tytułu umów zawartych lub innych czynności prawnych dokonanych przez upadłego dłużnika w okresie od wszczęcia przymusowego postępowania układowego do wszczęcia postępowania upadłościowego, zgodnie z zasadami dotyczącymi ograniczenia działalności gospodarczej w toku przymusowego postępowania układowego określonymi w przepisach; następnie spłaca się wierzycieli posiadających wierzytelności uprzywilejowane (pracowników), a na końcu pozostałych wierzycieli – posiadających niezabezpieczone wierzytelności zwykłe oraz wierzytelności podporządkowane. Część pozostałą ze zlikwidowanego majątku dzieli się pomiędzy współników.

Upadłość osobista

Podobnie jak w przypadku postępowania upadłościowego prowadzonego wobec osób prawnych celem postępowania w przedmiocie upadłości osobistej jest proporcjonalne i równoczesne zaspokojenie wszystkich wierzytelności wierzycieli. Wierzycieli spłaca się zatem z majątku dłużnika proporcjonalnie i jednocześnie. Masa upadłości obejmuje cały majątek nadmiernie zadłużonej osoby w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, o ile nie jest on wyłączony spod egzekucji zgodnie z przepisami ustawy o egzekwowaniu i zabezpieczeniu roszczeń cywilnych (Zakon o izvršbi in zavarovanju). Ponieważ w przeciwieństwie do osoby prawnej osoba fizyczna nie przestaje istnieć w chwili zakończenia postępowania upadłościowego, wierzytelności wierzycieli, których nie zaspokojono w toku postępowania upadłościowego, nie wygasają. W przeciwieństwie do wierzytelności wierzycieli w toku postępowania upadłościowego prowadzonego wobec osoby prawnej egzekucja wierzytelności w toku postępowania w przedmiocie upadłości osobistej nie kończy się w chwili zakończenia postępowania upadłościowego. Postanowienie o zakończeniu postępowania w przedmiocie upadłości osobistej, które zawiera listę niezaspokojonych, uznanych wierzytelności, stanowi tytuł wykonawczy, na podstawie którego niespłaćeni wierzyciele mogą się ubiegać o egzekucję tych wierzytelności.

Aby uzyskać zwolnienie ze swoich zobowiązań, przed wydaniem postanowienia o zakończeniu postępowania w przedmiocie upadłości osobistej upadły dłużnik ma możliwość złożenia wniosku o zwolnienie z części zobowiązań, które powstały przed wszczęciem postępowania w przedmiocie upadłości osobistej i które nie zostaną spłacone w tym postępowaniu. W przypadku złożenia przez upadłego dłużnika wniosku o zwolnienie z zobowiązań i jego

uwzględnieniu, po zakończeniu okresu sprawdzania część zobowiązań, którą w przeciwnym razie można by było wyegzekwować na podstawie postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego, zostanie umorzona, a zatem prawa wierzycieli do dochodzenia wykonania tych zobowiązań na drodze sądowej wygasną.

Nawet w przypadku uwzględnienia wniosku dłużnika o zwolnienie z zobowiązań nie ma to wpływu na następujące rodzaje zobowiązań dłużnika:

1. uprzywilejowane prawa pracowników;
2. roszczenia wobec upadłego dłużnika z tytułu ustawowych świadczeń alimentacyjnych, roszczenia odszkodowawcze z tytułu strat poniesionych w wyniku zmniejszenia zakresu działalności podstawowej lub zmniejszenia lub utraty zdolności do pracy oraz rekompensaty z tytułu utraty świadczeń alimentacyjnych z powodu śmierci dłużnika alimentacyjnego;
3. roszczenia z tytułu kar pieniężnych lub odzyskania korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa stwierdzonego orzeczeniem w postępowaniu karnym;
4. roszczenia z tytułu kary objętej warunkowym zawieszeniem, w przypadku której jednym z warunków zawieszenia jest zwrot korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia przestępstwa lub naprawienie szkód wyrządzonych przestępstwem;
5. roszczenia z tytułu grzywien lub odzyskania korzyści majątkowej osiągniętej z popełnienia wykroczenia stwierdzonego orzeczeniem w postępowaniu w sprawie o wykroczenie;
6. roszczenia z tytułu odzyskania majątku uzyskanego niezgodnie z prawem; oraz
7. roszczenia z tytułu naprawienia szkód wyrządzonych umyślnie lub w wyniku rażącego niedbalstwa.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Przymusowe postępowanie układowe zostaje zakończone prawomocnym postanowieniem sądu o zatwierdzeniu przymusowego układu.

Każdy wierzyciel, którego wierzytelności dotyczy zatwierdzony przymusowy układ, może zwrócić się do sądu o jego unieważnienie, jeżeli niewypłacalny dłużnik może w pełni lub w znacznej części zaspokoić wierzytelności zwykłe wierzyciela. Pozew o uznanie czynności za bezskuteczną należy złożyć w terminie sześciu miesięcy od dnia upływu terminu na zaspokojenie wierzytelności określonego w postanowieniu o zatwierdzeniu przymusowego układu. Każdy wierzyciel, którego dotyczy zatwierdzony przymusowy układ, może zwrócić się do sądu o jego unieważnienie, jeżeli postanowienie o zatwierdzeniu uzyskano w sposób nieuczciwy.

Pozew o uznanie czynności za bezskuteczną należy złożyć w terminie dwóch lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu przymusowego układu.

Sąd, który wydał postanowienie o zatwierdzeniu przymusowego układu, jest właściwy w zakresie rozstrzygania w przedmiocie pozwu o uznanie czynności za bezskuteczną.

W postanowieniu o unieważnieniu zatwierdzonego przymusowego układu sąd może nakazać dłużnikowi zaspokojenie niezaspokojonej części wierzytelności, której dotyczył zatwierdzony przymusowy układ, w terminie wyznaczonym przez sąd, nie dłuższym niż jeden rok od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Zakończenie postępowania upadłościowego wobec osoby prawnej

Postępowanie upadłościowe prowadzone wobec osoby prawnej zostaje zakończone w drodze postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego. Sąd wydaje tego rodzaju postanowienie na podstawie sprawozdania końcowego zarządcy, które sporządza on po dokonaniu wszystkich czynności określonych w przepisach, oraz po zasięgnięciu opinii zgromadzenia wierzycieli. Zarządca musi złożyć sądowi sprawozdanie końcowe w terminie jednego miesiąca od dnia zakończenia ostatecznego podziału.

W przypadku odnalezienia majątku należącego do upadłego dłużnika po wydaniu przez sąd postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego można wszcząć postępowanie upadłościowe wobec dłużnika w przedmiocie odnalezionego później majątku na wniosek wierzyciela, który był uprawniony do dokonywania czynności procesowych w toku postępowania upadłościowego wobec dłużnika i którego uprawnienie do uczestnictwa nie wygasło przed zakończeniem postępowania upadłościowego, lub na wniosek współnika upadłego dłużnika.

Zakończenie postępowania w przedmiocie upadłości osobistej

Postępowanie w przedmiocie upadłości osobistej zostaje zakończone w drodze postanowienia o zakończeniu postępowania upadłościowego.

W przypadku **zwolnienia z zobowiązań** dłużnika w stanie upadłości osobistej każdy wierzyciel, którego wierzytelności dotyczyło prawomocne postanowienie o zwolnieniu z zobowiązań, może zwrócić się do sądu o unieważnienie zwolnienia z zobowiązań będącego przedmiotem tego postanowienia, jeżeli dłużnik uzyskał postanowienie o zwolnieniu z zobowiązań poprzez ukrycie informacji dotyczących swojego majątku, przedstawienie fałszywych informacji dotyczących swojego majątku lub w drodze innego oszustwa. Wniosek w tym przedmiocie należy złożyć w terminie trzech lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia o zwolnieniu z zobowiązań (art. 411 ZFPPIPP). Wierzyciele, którzy po uprawomocnieniu się postanowienia o zwolnieniu z zobowiązań odnajdą majątek dłużnika, który posiadał on przed zwolnieniem z zobowiązań (i który ukrył), mogą również ubiegać się o unieważnienie zwolnienia z zobowiązań, wnosząc o wszczęcie postępowania upadłościowego w przedmiocie tego majątku. W tym przypadku nie obowiązuje trzyletni termin na złożenie wniosku o unieważnienie zwolnienia z zobowiązań.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

Każdy wierzyciel musi pokryć własne koszty uczestnictwa w postępowaniu w związku z niewypłacalnością.

W toku przymusowego postępowania układowego wszczętego na wniosek dłużnika koszty postępowania i wszelkie inne wydatki pokrywa dłużnik.

W toku przymusowego postępowania układowego wobec dużych, średnich lub małych przedsiębiorstw wszczętego na wniosek wierzycieli początkowe koszty postępowania pokrywa wnioskodawca. W toku tego postępowania wnioskodawca pokrywa również koszty wynagrodzenia zarządcy. Dłużnik, przeciwko któremu wszczęto postępowanie, pokrywa koszty poniesione z tytułu następujących płatności:

- z tytułu umów zawartych z wykwalifikowanymi doradcami prawnymi i finansowymi dotyczących usług prawnych i finansowych niezbędnych do sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej i działalności dłużnika, planu restrukturyzacji finansowej i innych dokumentów, które należy złożyć jako część wniosku o przymusowy układ;
- z tytułu umowy z audytorem dotyczącej przeprowadzenia audytu sprawozdania z sytuacji finansowej i działalności dłużnika; oraz
- z tytułu umowy z biegłym rewidentem dotyczącej przeprowadzenia badania planu restrukturyzacji finansowej.

W toku postępowania upadłościowego koszty postępowania i wydatki poniesione w trakcie postępowania pokrywa się z masy upadłości przed zaspokojeniem wierzytelności i podziałem masy upadłości. W przypadku złożenia przez wierzyciela wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego wierzyciel musi wpłacić zaliczkę na pokrycie kosztów początkowych postępowania upadłościowego, zachowując jednocześnie prawo do odzyskania wpłaconej zaliczki zgodnie z przepisami dotyczącymi pokrywania kosztów postępowania upadłościowego.

W toku zapobiegawczego postępowania restrukturyzacyjnego dłużnik musi uiścić proporcjonalną część kosztów poniesionych przez wierzycieli uczestniczących w postępowaniu, którą zgodnie z ogólnie ustaloną praktyką handlową zazwyczaj ponosi dłużnik. Dłużnik i wierzyciele uzgadniają zwrot tych kosztów w umowie dotyczącej restrukturyzacji finansowej.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżania lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Przesłanki zaskarżalności

Wierzyciele i zarządca w postępowaniu upadłościowym mają prawo do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika. Powództwo lub zarzut wnosi się przeciwko osobie, na rzecz której dokonano zaskarżalną czynność.

Można zaskarżyć wszelkie czynności prawne (w tym zaniechania), których skutkiem jest zaspokojenie wierzycieli w postępowaniu upadłościowym w nierównym stopniu lub w zmniejszonym zakresie lub zapewnienie konkretnemu wierzycielowi korzystniejszego położenia (zapewnienie korzyści wierzycielom zwane elementem obiektywnym zaskarżalności). Powód musi udowodnić, że strona, na rzecz której dokonano zaskarżalnej czynności, wiedziała lub powinna była wiedzieć o niekorzystnej sytuacji finansowej dłużnika (element subiektywny zaskarżalności). W przepisach przewiduje się domniemania prawne, zgodnie z którymi uznaje się, że spełniono ten warunek, jak również przypadki, w których czynności prawnych nie można zaskarżyć. W przepisach określa się również konieczną treść pozwu o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, jak również szczegółowe informacje dotyczące warunków dopuszczalności powództwa.

Okres, w którym można dokonać zaskarżalnych czynności

W toku postępowania upadłościowego można zaskarżyć te czynności prawne, których dokonano w okresie roku poprzedzającego złożenie wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego do chwili wszczęcia postępowania upadłościowego. Czynności prawne pod tytułem darmym (lub czynności prawne pod tytułem obciążliwym, w przypadku których wartość przysporzenia jest nieproporcjonalnie niska) można zaskarżyć w okresie rozpoczynającym się 36 miesięcy przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego i kończącym się w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego. Pozew o uznanie czynności za bezskuteczną należy złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego.

Czynności, których nie można zaskarżyć

Nie można zaskarżyć czynności prawnych dokonanych przez upadłego dłużnika w toku przymusowego postępowania układowego zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do prowadzenia działalności gospodarczej przez dłużnika w toku postępowania; czynności prawnych dokonanych przez upadłego dłużnika w celu zaspokojenia wierzytelności wierzycieli w częściach oraz terminach określonych w postanowieniu o zatwierdzeniu przymusowego układu i wraz z odsetkami w wysokości określonej w tym postanowieniu; oraz płatności z tytułu weksli trasowanych lub czeków, jeżeli druga strona miała otrzymać zapłatę, aby upadły dłużnik nie stracił swojego roszczenia regresowego wobec innej osoby zobowiązanej z tytułu weksla trasowanego lub czeku.

Nie można również zaskarżyć czynności prawnych dokonanych przez dłużnika w celu zaspokojenia wierzytelności wierzyciela lub wykonania innych zobowiązań zgodnie z zatwierdzoną umową dotyczącą restrukturyzacji finansowej.

Cechy szczególne postępowania w przedmiocie upadłości osobistej

Termin zaskarżenia czynności prawnych pod tytułem darmym oraz czynności prawnych dokonanych przez upadłego dłużnika na rzecz bliskiej osoby wynosi pięć lat w toku postępowania w przedmiocie upadłości osobistej. Zasada ta obejmuje umowy zawarte z blisko związanymi osobami fizycznymi, jak również z osobami prawnymi związanymi z upadłym dłużnikiem lub z blisko związanymi osobami fizycznymi. Są to osoby prawne, w których upadły dłużnik lub osoby, z którymi dłużnik jest blisko związany, posiadają indywidualnie lub wspólnie co najmniej 25% udziału w kapitale subskrybowanym, posiadają 25% prawa głosu lub w odniesieniu do których posiadają prawo do powoływania i odwoływania osób upoważnionych do reprezentowania osoby prawnej lub są to osoby upoważnione do reprezentowania osoby prawnej lub do działania na rzecz związanych z nimi przedsiębiorstw.

Ostatnia aktualizacja: 23/05/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.